

V HIMALAJI JE SPET »ODPRTA« NAŠA ALPINISTIČNA ŠOLA ZA NEPALSKE GORSKE VODNIKE

SLOVENSKA ŠOLA ZA NEPALSKE ŠERPE

V Nepal so zadnje dni avgusta odpotovali alpinistični instruktorji **Bojan Pollak** iz Kamnika, **Vlado Schlamberger** iz Medvoda in **Jože Zupan** iz Rimskih Toplic ter zdravnik **dr. Miha Zajec** iz Slovenj Gradca, ki vodijo letošnjo šolo za gorske vodnike Nepalske planinske zveze v Langtangu v Himalaji. Tečaj, ki se ga udeležuje okoli 25 šerp in drugih nepalskih udeležencev svetovnih alpinističnih odprav v Himalajo, bo trajal okoli pet tednov, na njem pa bodo tečajniki dobili pomembna praktična in teoretična alpinistična znanja, potrebna pri vzponih v najvišje gore.

Do letošnjega leta se je alpinističnih šol v Nepal udeležilo 30 slovenskih alpinistov in 11 zdravnikov, ki so predvsem visokogorskim vodnikom posredovali nujno potrebna gorniška znanja. O zgodovini slovenske šole za gorske vodnike v Nepal pripoveduje gorski vodnik, instruktor in reševalec Bojan Pollak, ki je tokrat kot instruktor tam že petič, takole:

»Jugoslavija je v okviru tehnične pomoči neuvrščeni in nerazvitim državam v letih 1979 in 1980 zgradila v Manangu v osrednjem Nepal šolo za izobraževanje članov nepalske planinske organizacije (NMA). Celoten projekt je vodila Planinska zveza Slovenije (formalno Jugoslavija), ki je tam skoraj vsako leto organizirala in izvedla osnovni tečaj za vodnike NMA. Vse do razpada Jugoslavije smo za ta projekt dobivali tudi od državnih organov (ZAMTES) določena sredstva — prvih pet let za po dva instruktora kompletno vse stroške skupaj s plačo, okoli 10.000 USD, kar smo razdelili tako, da je za ta denar v Nepal odpotovalo namesto dveh kar 5 do 6 inštruktorjev. Pozneje je bilo dotacije samo za enega inštruktorja. Nekaj je prispevala tudi ZTKJ in slovenski ZAMTES.

MAČEHA SLOVENIJA

Po razpadu Jugoslavije ni naša država za to prispevala niti tolarja. Udeležili smo se javnih razpisov posameznih ministrstev in podobnih organov, vendar je bil rezultat enak ničli.

Po osamosvojitvi smo prosili tudi Ministrstvo za zunanje zadeve, pa predsednika vlade g. **Peterleta**, predsednika Slovenije g. **Kučana** in še koga. Razen prošnje na g. Kučana je bilo vse zaman, vendar se je tudi pomoč, ki jo je on obljubil, izgubila neznankokje.

Sredstva smo zbirali na vse mogoče načine, vendar postaja vse težje in težje. Včasih smo v podjetju še dobili plačan, pozneje neplačan dopust, danes pa tega ni več. Včasih nekatere postavijo celo pred dilemo: če greš, vzemi knjižico ali pa sam plačaj vse prispevke. Težko je zahtevati od nekoga, da bo iz lastnega žepa plačal za to, da bo nato v Nepal mesec in pol učil na svoje stroške in še prevzel odgovornost za to. Takih ni več.

Če se primerjamo z nekdanjimi »bratskimi« republikami, v katerih ni noben poseben problem — kljub bedi, v kateri živijo — zbrati npr. 400.000 USD za črnogorsko odpravo na Mount Everest 1996 (podatek je izvedel **Tomaž Humar** od vodje odprave), da o Hrvatih ne govorim (**Božič** na Antarktiki itd.), bi morali tudi mi iz skupne zapuščine, ki pa je v tem primeru 95-odstotno slovenska, še naprej črpati našo reputacijo in je ne prepuščati drugim (Hrvat si že hoteli lastniniti šolo — Hrvatski planinar št. 2/95).

Poleg konkretnega prenosa slovenskega znanja je ta akcija potrebna tudi zaradi nadaljevanja ugleda, ki ga mora naslediti Slovenija in ki ga hočejo drugi izničiti. Z nadaljevanjem izobraževanja utrjujemo tudi našo državnost. Kot država ne bi smeli biti preveč vrtičkarski.

Ideja **Aleša Kunaverja**, povzeta v stari kitajski modrosti »Če daš človeku ribo, ga boš nasitil za en dan, če ga naučiš loviti ribe, ga nasitiš za vse življenje«, še živi, čeprav ne vedno v Manangu, saj naši instruktorji izobražujejo tam, kamor jih Nepalci povabijo. Napisali smo tudi knjigo »Handbook for Guides of Nepal Mountaineering Association«, ki jo vsako leto dopolnjujemo, razdelali smo tudi sistem izpitnih testov, česar drugi še nimajo.

ŠOLA JE PRVIČ V LANGTANGU

Jugoslavija je torej zgradila šolo kot tehnično pomoč Nepal, seveda pa tudi za afirmacijo države. Skoraj vsako leto so bili tečaji, ki so jih vodili slovenski instruktorji. Na ta način se je védenje o takrat še Jugoslaviji, sedaj pa Sloveniji širilo in se še širi po svetu.

Jugoslavija je tem tečajem nudila stalno, čeprav ne tudi obilno pomoč, saj se je dobro zavedala, koliko tako delo pomeni. In te sadove, žal še vedno, poskuša pobirati srbsko-črnogorska federacija tudi s svojim uradnim nazivom. Država Slovenija od svoje ustanovitve za to — razen nekaj prospektov — še ni prispevala enega samega tolarja. Če bo odnos slovenskih politikov do same države in tistih, ki jo utrjujejo, skrbijo za njen renome tudi na osnovni, človeški ravni, tak, kot je bil doslej, bomo Slovenci kmalu znani po svetu predvsem in samo zaradi mamilaških tihotapskih afer. Samo vprašanje časa je, kdaj bodo ljudje, ki vodijo to sodelovanje in s tem tudi utrjevanje slovenske države, izgubili voljo do dela, saj je vedno težje zbrati tistih 20.000 USD (okoli tri milijone tolarjev), kolikor stane sodelovanje in prenos znanja. To pa še posebej, ker hočejo slovensko mesto zavzeti Francozi in Avstrijci, ki imajo pri tem ustrezno pomoč svoje države!«

V Nepal je zdaj takšna slovenska gorniška šola že petnajstič, prvič pa v Langtangu in ne v Manangu, kjer celo stoji preprosta šolska zgradba, ki so jo skupaj 423

zgradili slovenski in nepalski alpinisti. Langtang je bližje Katmanduju, do tja je samo en dan vožnje z avtobusom in štiri dni hoje, tam so tudi boljše razmere za alpinistični praktični pouk, ker so tam tako lahke stene kot ledenik. Šola je na nadmorski višini 3800 metrov, inštruktorji in tečajniki stanujejo v bližnjih lodžih in pod šotori. Za en teden se bodo preselili na nadmorsko višino približno 5000 metrov, kjer bodo postavili višinski tabor ter plezali in hodili na 5846 metrov visok trekinški vrh, na koncu pa bodo tečajniki tri dni opravljali teoretične in praktične izpite.

Kratko žalovanje na Črni prsti

Pred kratkim je soproga s prijateljico obiskala Črno prst in se, seveda, spotoma ustavila tudi v planinski koči.

Tam sta jima postregli dve mladenki. V pomenku sta med drugim slišali tudi to, da je v koči dolgočas, odkar je vzel konec stari, dotrajani radijski sprejemnik.

Gostji sta menili, da bi z usodo radijskega sprejemnika lahko seznanili tudi gornike, ki prihajajo na gore med Baško grapo in Bohinjem. Morda bo pa kdo ...

Dekleti sta se znašli in blagopokojniku posvetili domiselno osmrtnico, ki je bila v resnici tako všečna publiki, da je ganila tudi njihova srca. Naj jo preberejo tudi bralci našega glasila. Takole sta napisali:

»Sporočamo, da je v četrtek, 19. 6. 1997, tragično preminil vaš in naš radio tranzistor znamke International »F-325 2 band«. Na parah bo ležal v domači koči. Pogreb bo na dan prihoda novega radio tranzistorja za brunarico. Žalujočih nas ne solze, ne čas ne morejo potolažiti, saj se vedno znova sprašujemo — zakaj.

Dragi radio! V spominu te bomo ohranili takšnega, kot si vedno bil: moder, preudaren, bister, pošten, pravičen in skromen.

Hvala vsem za sveče in cvetje!«

Osmrtnico je prebralo kar precej obiskovalcev Črne prsti in marsikomu sta se poleg pokojnika zasmilili tudi njegovi »osamelci in žalujoči« obćudovalci. Kako tudi ne! Biti odrezen od sveta ni prav nič prijetno in četudi vsak dan prihajajo novi gostje, se vendarle pričežajo tudi kake novice, še najbolj pa glasba.

Tako so si mislili obiskovalci in je ta pa oni segel v žep in namesto »cvetja za blagopokojnikom« primaknil v skupni mošnjček nekaj tolarjev.

V prvem tednu avgusta sta soproga in prijateljica spet odrinili na Črno prst. Žalosti v koči je že nekaj časa konec. Na polici stoji in preganja dolgočasje nov radijski sprejemnik.

Še so dobre duše na svetu!

Pavle Šegula

ZAKAJ ŠOLA V NEPALU

Tako vodja letošnjega tečaja Pollak kot načelnik Komisije za odprave v tuja gorstva **Tone Škarja** sta na tiskovni konferenci pred odhodom inštruktorjev v Nepal potožila, da država Slovenija doslej za to šolo, ki je za Slovenijo velikanska promocija, ni prispevala niti tolarja; letošnje stroške v višini približno 20.000 ameriških dolarjev je v celoti pokril generalni pokrovitelj Hyundai Avto Trade iz Ljubljane. »Vedeti pa je treba, da je zahodna Evropa polna kapitala, ki ga želi vložiti tako, da se bo vložek ustrezno obogatil,« je dejal Škarja. »Če bo Slovenija enkrat samkrat izpustila to šolo, ki je načelno vsako leto, le približno vsako peto leto odpade zaradi kakšne velike akcije nepalske planinske zveze, jo bo izgubila za vedno, kajti na to priložnost že čakajo nekatere države, predvsem še planinske in alpinistične zveze iz Francije in Avstrije.«

Bojan Pollak je takole opisal, zakaj je potrebna ta šola v Nepal:

»— Pomoč ljudem, ki jo potrebujejo.

Nepalci imajo izredno kondicijo, izredne fizične sposobnosti za delovanje tudi na velikih višinah, vendar jim manjka tehničnih znanj. Ravno ta znanja dobijo na osnovnem tečaju, ki ga izvajajo slovenski inštruktorji.

S končanim osnovnim tečajem lahko nato mnogo lažje dobijo zaposlitev in so potem pri svojem delu tudi bistveno varnejši.

— Afirmacija države, afirmacija Slovencev.

Slovenci smo znani po svetu tudi zaradi športa. Športna tekmovanja ponesejo glas o Sloveniji po cellem svetu, vendar tak glas kmalu zamre, če ni vedno novih in novih dosežkov. Alpinizem je pri tem izjema, saj ostanejo dosežki (preplezane smeri) zapisane v zgodovini tudi tako, da novi ljudje, ki plezajo nato po teh smereh, vedo in se spominjajo, da so to naredili Slovenci.

Podobno je z izobraževanjem. Vodniki, mi smo jih izobrazili v naši šoli, velikokrat s ponosom povedo, da so svoje znanje pridobili v naši šoli. To je priznanje zanje in tudi za nas.

Poleg samih Nepalcev, ki jih je na tečaju velika večina, so bili naši tečajniki tudi Arabci, Kitajci, Korejci in celo en Brazilc. Tako prihaja zavedanje o našem znanju tudi v druge predele sveta, saj npr. ravno ta Brazilc vodi turiste iz Brazilije v Himalajo.

Politika ne bije svojih bitk samo v Evropi, ampak po vsem svetu. Tudi v Aziji. Čeprav je Nepal razmeroma majhna dežela, ima dve veliki sosedi. Imamo vse možnosti sodelovanja tudi z Indijo, saj smo že vzpostavili pristne stike z njihovim predstavnikom, vendar do česa več ni prišlo, ker pri nas že na utečeno sodelovanje ni bilo nobenega odziva, kaj šele, da bi začeli kaj novega.

V Nepal prihajajo turisti z vsega sveta in ravno preko naših tečajih izobraženih vodnikov lahko tudi zvedo za Slovenijo.«